

Nr 47.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1926 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om rätt för kaptenen Gösta Nils Herman Krook att för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna sig viss tjänstgöring i republiken Chiles marin.
(1:a avd.)

Uti en inom andra kammaren av herr *B. F:son Holmgren* väckt motion (nr 6) har hemställts, att riksdagen ville besluta, att kaptenen vid kungl. flottan Gösta Nils Herman Krook må för uppflyttning i löneklass tillgodoräknas tiden den 1 juni 1913—8 mars 1915, varunder han, med tillstånd att såsom lönlös kvarstå i flottan, tjänstgjort i republiken Chiles marin.

Motionären har till stöd för sin framställning anfört följande:

”Den 26 januari 1912 erhöll kaptenen vid kungl. flottan Gösta Nils Herman Krook ett års tjänstledighet för att träda i chilensk tjänst såsom instruktör med regementsofficers grad i Chiles marin, dels såsom chef för sjömätningarna och dels å dess sjökarteverk. Krook erhöll sedermera för fortsatt tjänstgöring i Chile avsked med tillstånd att kvarstå såsom lönlös i flottan.

På grund av omständigheter i samband med världskriget uppsade Chiles regering kontrakten med samtliga utländska instruktörer, varefter kaptenen Krook återinträdde i tjänst i svenska flottan.

I skrivelse den 11 augusti 1922 (bil. A) gjorde Krook framställning om att såsom tjänstetid vid flottan få tillgodoräkna sig den tid, under vilken han med avsked från lön tjänstgjorde i republiken Chiles marin. Denna framställning tillstyrktes av chefen för marinstabben (bil. B), men avstyrktes av marinförvaltningen (bil. C), som åberopade de beslut Kungl. Maj:t fattat i anledning av liknande framställningar från officerare vid armén, vilka tjänstgjort vid gendarmeriet i Persien. Kungl. Maj:t avslog den gjorda framställningen.

Sedan frågan kommit i annat läge genom 1925 års riksdagsbeslut angående medgivande för officerare och underofficerare, som fullgjort uppdrag att organisera Persiens gendarmeri, att i lönehänseende tillgodoräkna sig den tid, de med vederbörligt tillstånd på grund av detta uppdrag såsom lönlösa kvarstått i resp. regementen och kårer, gjorde Krook den 29 sistlidne oktober förnyad framställning i ärendet, vilken tillstyrktes av marinförvaltningen (bil. D) och chefen för sjökarteverket (bil. E) men icke föranledde någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

§ 7 mom. 6 i Kungl. Maj:ts avlöningsreglemente för officerare och underofficerare samt civilmilitära befattningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén

och marinen den 29 juni 1921 föreskriver följande: "För samma ändamål, som avses i 2 mom., må beställningshavare, efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, helt eller delvis tillgodoräknas jämväl den tid, han utom statens tjänst utfört arbete, som ur det allmännas synpunkt må anses likvärdigt med eller av högre värde än det han har att utföra å beställningen". "Det allmännas synpunkt" torde i detta mom. avse svenska förhållanden, vadan momentet icke utan vidare kan anses tillämpligt på ifrågavarande fall. Av chefens för sjökarteverket yttrande framgår emellertid, att han tillmäter Krooks tjänstgöring i Chiles marin stor betydelse för dennes utveckling, och att hans tjänstgöring i Chiles sjökarteverk varit i sådant avseende av vida större värde än två års tjänstgöring hemma.

Under sådana omständigheter måste Krooks prestationer i sin tjänst för närvarande anses mer värdefulla, än om han icke antagit den honom erbjudna tjänsten i Chile, och staten har sålunda en konstaterad fördel av de erfarenheter han vunnit under sitt arbete i annat lands tjänst. Det vill därför synas rättvist, att ersättning härför beredes honom under någon form, förslagsvis därigenom att han såsom tjänstetid för uppflyttning i löneklass får tillgodoräkna sig den tid 1 juni 1913—8 mars 1915, under vilken han med frånträdande av sina löneförmåner tjänstgjort i republiken Chiles marin."

Med stöd av § 46 riksdagsordningen har utskottet över motionen inhämtat här bifogade yttranden (Bil. A och B) från statskontoret och försvarsväsendets lönenämnd.

*Utskottets
yttrande.*

Av handlingarna i ärendet framgår, att Krook redan uppnått högsta löneklassen i den lönegrad, vilken han tillhör, samt att ett bifall till motionärens yrkande sålunda allenast skulle föranleda ett retroaktivt utbetalande till honom av löneomedel. Med hänsyn därtill och vid det förhållandet att Krook numera erhållit tjänstledighet och kommer att placeras å övergångsstat, varigenom han alltså avgår från sin militära tjänst, anser utskottet icke tillräckliga skäl föreligga för att riksdagen skulle lämna det av motionären begärda medgivandet.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Holmgrens förevarande motion (II: 6) icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1926.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 48.

Bilaga A.

Till riksdagens statsutskott.

Sedan Kungl. Maj:t den 5 februari 1926 i anledning av Eder i skrivelse till vederbörande statsråd därom gjorda framställning anbefallt statskontoret att till Eder avgiva yttrande över en av herr B. Holmgren inom andra kam-maren väckt motion (nr 6) om rätt för kaptenen G. N. H. Krook att för upp-flyttning i löneklass tillgodoräkna sig viss tjänstgöring i republiken Chiles marin, får ämbetsverket härmed anföra följande.

Under den tid, som enligt förslaget skulle för uppflyttning i löneklass räknas Krook tillgodo, har han med tillstånd att såsom lönlös kvarstå i flot-tan tjänstgjort såsom instruktör med regementsofficers grad vid Chiles sjö-mättningsväsende, och har denna tjänstgöring av chefen för sjökartverket vitsordats hava varit för Krooks fackutbildning av vida större betydelse än två års tjänstgöring vid det svenska sjökartverket och dess sjömättnin-gar. Anställningen i chilensk tjänst skedde, sedan Chiles regering i ärendet hänvänt sig till den svenska regeringen.

Det vill med hänsyn härtill synas statskontoret, som om samma skäl, vilka föranlett riksdagen att medgiva de officerare och underofficerare, som organiserat Persiens gendarmeri, rätt att i lönehänseende tillgodoräkna sig den tid, de i anledning härav såsom lönlösa kvarstått i respektive regemen-ten och kårer, skulle föreligga även för Krooks vidkommande. Därest med-givanden av berörda art inskränkas till att omfatta allenast sådana fall, då den utländska tjänstgöringen varit av särskild betydelse för vederbörandes utbildning och arbete i egen befattning, och beställningshavarna under tjänst-göringen i utlandet bibehållit sin anställning hos svenska staten, torde några mera betydande konsekvenser härav icke behöva befaras.

Det torde i detta sammanhang jämväl böra uppmärksammas, att Krook vid tiden för tjänstgöringen i Chiles marin saknat anledning antaga, att hans ifrågavarande tjänstgöring skulle i framtiden kunna för honom med-föra en försämring i lönehänseende vid jämförelse med andra likställda be-ställningshavare.

Statskontoret anser sig på grund av vad sålunda anförts kunna tillstyrka den i motionen gjorda framställningen. Emellertid vill statskontoret icke underlåta att nämna, att Krook i samband med de år 1925 beslutade indrag-ningarna av personal inom flottan på ansökan avgått från aktiv tjänst.

I handläggningen av detta ärende hava, förutom undertecknade, deltagit statskommissarien friherre Leijonhufvud samt t. f. statskommissarierna Bäck-ström och Alve.

Stockholm den 10 februari 1926.

PER SÖDERMARK.

Karl H. Tottie.

Carl Peyron.

Bilaga B.

Till riksdagens statsutskott.

Sedan försvarsväsendets lönenämnd den 5 februari 1926 av Kungl. Maj:t anbefallts avgiva yttrande över en inom andra kammaren väckt motion, nr 6, angående rätt för kaptenen vid flottan G. N. H. Krook att för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna sig viss tjänstgöring i republiken Chiles marin, får lönenämnden anföra följande.

Såsom av motionen framgår, har Krook under den tid, som enligt motionärens förslag skulle för uppflyttning i löneklass honom tillgodoräknas, med tillstånd att såsom lönlös kvarstå i flottan tjänstgjort såsom instruktör med regementsofficers grad i Chiles marin, dels som chef för sjömätningarna och dels å dess sjökarteverk. Av tillgängliga handlingar har lönenämnden inhämtat, att, sedan chilenska regeringen gjort framställning om att en svensk sjöofficer, van vid sjömätningar, måtte bemyndigas att under två å tre år i egenskap av sjömätningsofficer tjänstgöra, vid chilenska flottan och chefen för dåvarande sjöförsvarsdepartementet tillfrågat Krook, om denne vore villig åtaga sig uppdraget, Krook efter ansökning hos Kungl. Maj:t beviljats tjänstledighet för fullgörande av uppdraget i fråga.

Enligt vad motionen vidare utvisar, har Krook dels i augusti 1922 och dels i oktober 1925 hos Kungl. Maj:t hemställt att såsom tjänstetid vid flottan få tillgodoräkna sig den tid, under vilken han med avsked från lön tjänstgjort i Chiles marin. Förstnämnda framställning avslogs av Kungl. Maj:t och den senare föranledde icke någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I det utlåtande marinförvaltningen, som på anförda skäl avstyrkte den först ingivna framställningen, avgav över den i oktober 1925 till Kungl. Maj:t ingivna, åberopade marinförvaltningen, såsom av motionen ock framgår, att 1925 års riksdag i anledning av en inom andra kammaren väckt motion medgivit, att officerare och underofficerare, som fullgjort uppdrag att organisera Persiens gendarmeri, finge i lönehänseende tillgodoräkna sig den tid, de med vederbörligt tillstånd på grund av detta uppdrag såsom lönlösa kvarstått i respektive regementen och kårer, och hemställde marinförvaltningen på i utlåtandet närmare angivna skäl, att i fråga om tjänsteårsberäkning för Krook medgivande i likhet med det 1925 års riksdag beviljat förenämnda, officerare och underofficerare måtte utverkas av riksdagen.

Då lönenämnden nu har att angiva sin ståndpunkt till den föreliggande motionen, vill lönenämnden framhålla, att nämnden, som i anledning av särskilda remisser från Kungl. Maj:t avgivit utlåtanden angående tjänsteårsberäkning för officerare, som fullgjort uppdrag att organisera Persiens gendarmeri, därvid icke kunnat förorda, att stadgandet i 7 § 6 mom. av officersavlöningsreglementet finge beträffande dessa vinna tillämpning.

Även om lönenämnden med hänsyn till arten av Krooks tjänstgöring i chilenska marinen samt sättet för hans anställning därstädes anser, att den av Krook fullgjorda tjänstgöringen bör för lönetursberäkning tillmätas lika stort värde som den utav berörda officerare och underofficerare fullgjorda, har lönenämnden dock ansett det kunna ifrågasättas, huruvida med hänsyn till de omständigheter, som i förevarande fall föreligga, skäl för bifall till motionärens framställning kunna anses förefinnas. Krook har nämligen från och med den 1 oktober 1924 kommit i åtnjutande av lön enligt högsta löneklassen i vederbörande lönegrad och kommer han, som, enligt vad lönenämnden under hand inhämtat, för närvarande åtnjuter tjänstledighet och erhållit anställning i privat tjänst, att efter därom gjord ansökning från och med den 1 mars 1926 över-

föras på övergångsstat med rätt till den högsta avlöning, som kan tillkomma kapten, som frivilligt övergått till dylik stat. Ett tillgodoräknande av den i motionen angivna tjänstetiden i utländsk tjänst skulle sålunda allenast innebära, att Krook, sedan han avgått ur aktiv tjänst, nu skulle tillerkännas retroaktivt tillskott i sina löneförmåner.

Stockholm den 20 februari 1926.

ERIK STRIDSBERG

Olof Ekeröth